

מסורת הש"ס

(א) תמורה כג. (ב) תמורה כד. פסחים 15: [נמנחות א.א.]. (ג) [עלי מ: מן קמון עא.]. (ד) [מלת מן דר' יחזקאל משום פלוגתא דר' יהודה לא מוכר במטת ולא בגמלא גס במוספתא]. (ה) שקלים פ"ב מ"א. ב"מ ט. (ו) שבושת יא. ג'עיל נ. היריות ו. (ז) ג'יל חלעזר, [ג'יל דמילא].

תורה אור השלם

1. והשעיר אשר יקח עליו הגורל יקח עליו יעמד חי לפני ה' לכפר עליו לעזאזל המדקדק: יקרא טו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואיכא דמוחין כו' דלוחינתא לעיל מדרתן ועוד אמר:

מוסף רש"י

הפריש שהי חטאות לאחריות. דלס תאכד תאחמ תיכפר בחיבתה, דהסר רבי מודה דיתכפר תאחמ מהס והסעיה תרעה, דאין תטלמ שנתכפרו תאחמ מהס אלס ע"י כהן דלס נדחו מעולס לא, דהסי כו' הלס למסע מקוין, דלל דין חטולס הממות ללס למסע חטולס בנס' תמורה (מנחות פ. מנח"כ). אמר קרא יעמד דהסי על כרחק ללמדת סלס מת אסר כריך להביא אחר, דלס לא למאי תאחמ, אס תאחמ סלס יסלחמ עד לאחר מתן דמיס ליחבו יעמד לפני ה' לכפר עליו, חי למס לא סלס סלס מת כריך להביא אחר, ועד ממי חוקין להיות חי עד שעת מתן דמו של חטוין, דכמי לכפר עד שיכפר דכמו של סכר, אכל שמעת מתן דמיס ואלין א"פ"ס שעיין לא המורה לפי סדר הקבלות ולכל ממפר וגו' וסמן אהין וגו', אס מת אין כריך אחר (עליו ט.ו.).

תוס' ישנים

ואמר רבי אושעיא ב"ר אבהו צדכוס (צדכוס צדכוס), כן איכא פלוגתא דכ"ר אושעיא, מ"מ יחלס ליה ליכס מילתיה דר' אושעיא אליבא דכ"ר. הפריש שני הבאות לאחריות ב"ר. הקסא כ"ה"ה הכי מילי והלס אינו יכול להפריש שמי חטאות וז אחר זו על חטאת אחר, ואמרין כהן כהן מי שפולחן (עירובין פ. א) כל שמיט בוס אחר זה אפילו בנת אחר שמיט [ו]אמקאמר סלס תאחמ חסי שמעת אליו חוסס חוסס מתן אכל שהסיה שגמלס תרעה. ואמר רבינו דלס שייך הוס למיכר (וכי דלירין) מון דלמר הייני מפרש שמי חטולס תאחמ לאחריות, חזרתה, תלמיט למלון דלמר כ"פ מי שפולחן וצפרק המורה נמנחות (ע"ה, כן דלקריין גדול קמיון מ"מ סלס דלמר לאחריות מילי ססר מריוויח, דלממיון ססר סלס דלמר יקדשו דקדשין מריון קדשין דלמחריות קמיון ואמרין כהמורה אי כן קדשין

אלס לרב. דלמר צשני שצוב שני קמני ממני' דירעה וצראשון שדמח יתכפר אמאי הו' דיחיד תמות לא מיצעי לרבנן דלס מתה דהא נתכפר בדחוייה ואינהו אמרי מפרש לאצבד ללו כאצבד דמי אלס אפי' לר' לא מתה שהרי לא הופרש למשלומי אצבד שהרי מתחילה היה ראשון קיים וצבציל המשתלח שמת הולך להביא שנים ויחין דלין צעלי חיין נדחין מעיקרל אי צעי האי מקריב והוה ליה כמפריש שמי חטאות לאחריות שאס יאצבד אחד מהן יקריב אט חצירו: ואמר ר' אושעיא. שני ירעה אפי' לרבי שהרי לא הופרש לאצבד: ייין. דלמנהו צראשון מעיקרל כי אפרשנין להאי שני אדעתא דליצבד אפרשנין ולא גרע ממפריש לאצבד וממני' רבי הילס והכי אמריין צמסכת תמורה דרב כרבי מוקי לה לממני': סן רבי יהודה אומר סמוס. קס"ד צהיאל דקאמרי רבנן ירעה אמר רבי יהודה תמות ועל כרחק לרבי יהודה צעלי חיים נדחין דרקתני נשפך הדס ימות המשתלח: צשלמל לרבי יוחנן דלמר צשני שצוב ראשון. תנן ירעה ואמר רבי יהודה עליה תמות מיכפר צשני שצוב שני: אלס לרב. דלמר ירעה דממני' צשני שצוב שני תנן ועליה אמר רבי יהודה תמות: צמאי מיכפר. דלילו צראשון לר' יהודה לא מיכפר דללמר צעלי חיין נדחין: מי סכרס וכו' אשני שצוב ראשון קאי. וצמתי פליג דכפריסית לעיל: ואיכא דמוסיצ סיי. הן תיצינתא קמיימל דלוחינתא לעיל (א) ועוד אמר רבי יהודה וכו' דלוחינתא לעיל לרב איכא דמוסיצ לה מעיקרל לרבי יוחנן והכי מוסיצ לה: צשלמל לרב. דלמר לתנא קמל צעלי חיין אין נדחין וצשני שצוב שני קאמר ירעה ורבי יהודה ללו עליה קאמר ימות היינו דהדר קאמר ועוד לאשמועינן דצעלי חיין נדחין סצירל ליה ותמות דקאמר צריסל ללו סהורל דלמרי צבנן ירעה קאי וצמתי אמת לאפלוגי צריסל פליג אטמלס צבור דקאמרי רבנן ירעה ואמר [רבי יהודה] ימות וסיפא מיפליג צצעלי חיין דקאמרי רבנן אין נדחין ויתכפר צראשון ותלמי אינו למימר הו' ימות והשני יקרב: אלס לרבי יוחנן מאי ועוד. ה' רבנן נמי אמרי ראשון ידחה: קשיא. דללמרן דיקא ממני' כוומיה דרב: צשלמל נשפך הדס ימות המשתלח דלס אימעציד מלוחיה. דס וחוקה צדצריס הנעשים צבגדי לכן כמיצא ונריך להביא דס אחר ואי אפשר צלל הגרלה ויחין דלית ליה צעלי חיים נדחיס ימות המשתלח הראשון: אלס מה המשתלח. למס לו משלומין שאתה מוסיקו לו להביא שנים ולהגריל ולשפוק דס הראשון ה' אימעציד מלוחיה דשעיר המשתלח כל דבר המעבצ בו אינו אלא הגרלה צלצד לקצווע גורל של סס על שלו דה' שמעבצ ליה לר' יהודה דלמר כל המורה כסר וכל סן דלילוח דלס מעבצ לדצרי הכל דכי כתיב חוקה אדצריס שהסכן עושה צבגדי לכן ולא על דצריס הנעשים ע"י איש עתי: לפיכך ח' שלס ימות עד שעת מתן דמו של חצירו ה' אס מת קודס לכן אין כפרת הדס כלום ידחה דהכל מודין צשחוטין שנדחין: צני העיר ששלחו. ע"י שליס שקליהן לעצוסיס למקדש: אס נתרמס סרומס. א' קופות קודס שגודע שצדק' ינעוסיס. השולחין צצועע שומריין לגוצריין שהרי ההפסד להקדש שאין הצעליס חייציס לשקול עוד י" (דמנן) (מבוצות דף קה). מורמין על האצבד שלס נודע: ואס ללו. שלס נתרמס התרומה אין ההפסד להקדש אלס של צעליס לפיכך נצצעין צצני העיר: נמללו. קאי אללצדו: החוירוס הגוציס. קאי אגנצבו: ואין עולין להס.

הנעשים צבגדי לכן כמיצא ונריך להביא דס אחר ואי אפשר צלל הגרלה ויחין דלית ליה צעלי חיים נדחיס ימות המשתלח הראשון: אלס מה המשתלח. למס לו משלומין שאתה מוסיקו לו להביא שנים ולהגריל ולשפוק דס הראשון ה' אימעציד מלוחיה דשעיר המשתלח כל דבר המעבצ בו אינו אלא הגרלה צלצד לקצווע גורל של סס על שלו דה' שמעבצ ליה לר' יהודה דלמר כל המורה כסר וכל סן דלילוח דלס מעבצ לדצרי הכל דכי כתיב חוקה אדצריס שהסכן עושה צבגדי לכן ולא על דצריס הנעשים ע"י איש עתי: לפיכך ח' שלס ימות עד שעת מתן דמו של חצירו ה' אס מת קודס לכן אין כפרת הדס כלום ידחה דהכל מודין צשחוטין שנדחין: צני העיר ששלחו. ע"י שליס שקליהן לעצוסיס למקדש: אס נתרמס סרומס. א' קופות קודס שגודע שצדק' ינעוסיס. השולחין צצועע שומריין לגוצריין שהרי ההפסד להקדש שאין הצעליס חייציס לשקול עוד י" (דמנן) (מבוצות דף קה). מורמין על האצבד שלס נודע: ואס ללו. שלס נתרמס התרומה אין ההפסד להקדש אלס של צעליס לפיכך נצצעין צצני העיר: נמללו. קאי אללצדו: החוירוס הגוציס. קאי אגנצבו: ואין עולין להס.

מורה ה' אס תלמיס וס' מיוחי לאחריות. וריב"א פירש דלחוקיס דעירובין ודלי אמי שפיר (וא') [דלמרן] השומט מודה (של) [על] שגוסיס תלות דקדשו דללמחריות ק' מיטיון דמפרש נמנחות ועירובין. אלס אפילו לר' יוחנן] דלמר לקרנן גדול קמיון וכל קדשי היינו גבי מודה שאין לאחריות עליו אס אצבו חטולס אס אינו מקבל עליו לאחריות, הילכך לא הוי תמלמ דעמיה לאחריות אכל צני חטולס וכל תמלמ לאחריות. ואין נראה לרבינו דדער תודעה נמי כריך להביא להס אחר, ועוד אפילו צבגדים לא אמר זו מודה זו תמלמ אמריין כפרק המורה [פ. א]. אצבד תלסס כריך להביא להס אחר אכל אצבד מודה אין כריך להביא תמלמ צלמל (אין) אחריות תלסס עליו תמלמ. מ"ר. בשלמל נשפך הדס ימות המשתלח ב"ר. פ"י רש"י דלס נעשים מלח הדס ונריך להביא דס אחר ולי אצבד כן הגרלה ויחי אחר ויגריל ויחין דלית ליה צעלי חיים נדחיס ימות המשתלח הראשון אכל מת המשתלח [דלמל] יספך הדס

שני שעירי פרק שישי יומא

הכל מודים שאם נתכפר בשאינה אבודה אבודה מתה. וה' דלמרי רבנן אין חטאת מתה אלס שנמלל לאחר שפיפרו צעליס תימיה כיון דסצירל להו דלפילו נמללס קודס כפרה אצבדה מתה אמאי נקט דווקא שנמללס לאחר שפיפרו שצבדה והקריצ אחרת ומחמיה ונמללס הרלשונה

תמות וצממורה פרק ולד חטולס (דף כג.): פריך כי האי גוונל תנן המפריש חטולס ואצבדה והקריצ אחרת תמחיה ונמללס הרלשונה תמות טעמל דהקריצ ה' לא הקריצ לא קשה למרווייחו ה' לר' אצל ולרב הונל דלסת דלמר הכל מודיס שסס משן דלמס מהן והקריצ שפסיעה תמות לא נחלקו אלס צבא לימנך וכו' ומשני מילמל דפשיט קמני דלס פשיט לא קמני פירוש מילמל דפשיט קמני שנמללס לאחר הקרצה או אין כריך להאריך ולפרש כלום אכל נמללס קודס הקרצה וימנין מתה וימנין רועה אס מתכפר צשאינה אצבדה השניה מתה ואס מתכפר צבצויה שאין אצבדה רועה לרבנן והכי נמי הו' מני למיפכך ממילמל דרבנן גופייהו דכפי' אלס יחלס ליה למפכך מההיל דוהקריצ שהיל שגויח צריסל ואמיל כרבנן: ודלס ליה במפריש שתי חטולס לאחריות. תימיה לי הו' מני לשנויי ה' מני ר' שמעון ה' דלית ליה רועה כלל צמטולס יחיד ואלפילו צהפריש שמי חטולס לאחריות כדמשמע צממורה (דף טו.): וצפרק המורה (מנחות פ. פ.) וצב' מי שהיה טמל (פסחים דף 15:) ויש לומר דממנימין לא מתוקמלל כוומיה דקמני מתנימין מת אחד מהס מצייל סניס אחריס ומגריל עליהס דל' יהודה ויש לעיל מצייל חצירו שלס צהגרלה: **אמר רבי ינאי אמר קרא יעמד** חי עד מתי וקוק להיות חי עד שעת דמו של חצירו. תימיה לי אמאי לא מיימתי צרימל דלעיל צצפרק טרף צכלפי (דף ט.) דקמני אלס הכי אליבא דר' יהודה ויש לומר דלי מההיל הו' אמניל אס מת קודס מתן דמי חצירו צייל אחר אכל לא יספך ורבי ינאי אמי לאשמועינן דלף הדס יספך:

נשבעים לגוצריין. פרש"י דמנן מורמין על האצבד וכו' וצפרק הובצ (כ"מ דף נח). פרש"י על האצבד שצל ליד שליס ואצבד ולא נודע לצעליס קודס התרומה ועל הגצוי שהו' עדיין ציד שליס ולא

אצבד וקסה דלס כן הו' ליה זו ואין כריך לומר זו דכיון דתמל מורמין על האצבד שיש לו חלק אף על פי שצבד ולא יגיע לעולם ללסכה ואפילו הי' לו חלק צקופות כל סכן על הגצוי ססופו שיגיע ומפרש ר"י על האצבד שצל ללסכה אלס קודס שנתרמס התרומה ולא מייצעי זה דכבר צל ללסכה ואלס אפילו על הגצוי צצעעה התרומה והיה ציד שליס ואפילו סופו נאצבד ולא הגיע ללסכה ואותס שניס אין הצעליס חייצין צלמחריות ועל העמיד לגצות שלס נתן עדיין לשליח וה' דלמר צפ"צ דכמוצות (דף קה). המורה הנלס מחצירו שוקל שקלו דמנן מורמין על האצבד וכו' פירוש דלס ק' מהני ליה מידי דצללו הכי לא היה חייב לשקול מאצבד ובצוי מיימתי דלס מחייצ צלמחריות אכל צעמד לגצות לא איירי דכיון דחייב לשקול אי"כ כששוקל לו שקלו קצ מהני ליה: [ובן שעירי ע"י שאבדו] לא ידענל אמאי לא נקט נמי פר העלס דבר של צבור ונראה לי משום דלס פסיק' ליה דליכא נמי פר העלס דבר של כהן משום שטעה ועשה צהורלס עלמנו דהורלס כהן משום לעמנו כהורלס צ"ד לצבור וצהורלס לא הוי פליגי ר"א ור' שמעון:

ומשום

וגמללו הראשוניס: כולן ימוסו. ולא אמריין יקרבו לשנה הצאה:

קרבנות

ידעיין יעמד חי שצריך שיעמדו שניס דה' ככולס שמענין לא אשכחן דחייא אלס על ידי שגמלר יחיד אכל כשכאריעו על אחר פליגי לעיל ר' יוחנן ורב אס יוכל לחזור ולרלוח או כיון שדמח ככר. וריב"ז (שמואל) [שלמלן] חוסב דחייא על ידי גרלה סלמי. וריב"ז סלמלס ליו רלס לומר דחייא לפי שהיה שפך בלל חצירו כיון דלמתי לא ידעיין יעמד חי שצריכין לעמוד שניס על ידי [על]קריב ליה בשנימל. על כן נראה לרבינו צפרס כשפך הדס ימות המשתלח לפי שהיה המשתלח יחיד ודמח על ידי כן כדלמלל לעיל ככולס שמענין [ואפי' דלמתי לא ידעיין] שצריך להיות חי עד שעת מתן דמוס שלענין שילוחו של שעיר יודע הו' סלס להיות חי עד שעת מתן דמוס ואי לא דמח המשתלח, אכל מת המשתלח למח יספך הדס כיון שלס נפסל (הסס) [הדס] כלל ס' יגרילו על ידי אחרים יהיה נראה יומר, וקס"ד (דכאל) [דכאל] דצעין שיעמדו (על) שניס היינו לענין דלס מיפסל שעיר המשתלח גופיח [שלס] נעלס עמולס לא

עין משפט ונר מצוה

י' א מ"י פ"ד מהל' פסולי מוקדשין הלכה ה:
ב ב ג ד מ"י פ"ג מהל' שקלים הלכה ט:

רבינו הגנאל

הכל מודין ר' ורבנן, שאם נתכפר בשאינה אבודה אבודה מתה. אלא לרב דאמר שניהם ראויין להיקרב, ולמה אמר שני שבווג ראשון יקרב משום דמצוה בראשון מאחר ששניין ראויין ואיזה מהן [ש]נקריב יצא ידי חובתו, הוה ליה כמפריש שתי חטאות לאחריות, כלומר אם תאבד אחת מהן תהיה חבירתה תחתיה. וא"ר הושעיא המפריש ב' חטאות לאחריות מהכפר באחת מהן ושניה רוצה ולמה שנינו תמות. ופרקיין כיון דסבר רב מצוה בראשון, נחביר מהעיקר אשהרש השני שבווג שני, לאיבוד הפרישו, לפיכך ליחיד כי האי גוונא מתה, דהא השניה היא שחבברו כי לאיבוד הופרשה, לפיכך אמריין עלה אבודה מתה. וזו השנונה מפורשת במורה פרק ולד חטאת. ת"ש ר' יהודה אומר תמות המשתלח כו', בשלמא לרב ירישא פליגי בחטאת צבור, תנא קמא אומר רועה כי אין חטאת צבור מתה, ור' יהודה אומר תמות. ס"פא פליגי בדחויין, תנא קמא סבר נשפך הדם יביא אחר ויגריל עליו ויעשוה לשם וישלח הראשון, ור' יהודה סבר הראשון כבר נדחה משעה שנשפך הדם ואין מהכפיון בדחויין, לפיכך א"ר יוחנן ימות. אלא א"ר יוחנן דאמר לא שנה ר' יהודה תמות אלא מפני שדורות כמו האבודה, ומאי ועוד נהא [היא] היא, קשיא. מת המשתלח אמאי תני ר' יהודה יספך הדם כבר נתקיימה המצוה. כלומר, הגריל עולתו והשעיר של שם עשוה חטאת ואין דבר תלוי ביניהן. ושניין כתיב יעמד חי לפני ה' לכפר. כלומר, יהיה זה עומד חי עד שיכפר זה הקרב לפני ה', ובמה מכפר. דברו. תנן תחת כבס' שקלים פרק שיני בני העיר ששלחו שקליהן ונגנבו או אצבדו או נתרמסו לגוצריין לשפוק להן כו'. ת"ר אין עולין להן לשנה הבאה ר' יהודה איש עולין. מ"מ אמאי צבנן דר' יהודה קסבר ר' יהודה חובות של שנה זו קריבות בשנה הבאה, אמאי תני ר' יהודה כפר ושעיר של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתיהן כולן ימותו, נישתויהו ונקריבנהו לשנה הבאה.

תוס' ישנים (המשך)

ה' אס מעבצ דחוקה לא כמיס הכל. ואין נראה לרבינו מה שפי' שגמלה על הראשון על ידי שגריל על אחרים (ואפי') דלמתי לא אכל כשכאריעו על אחר פליגי לעיל ר' יוחנן ורב אס יוכל לחזור ולרלוח או כיון שדמח ככר. וריב"ז (שמואל) [שלמלן] חוסב דחייא על ידי גרלה סלמי. וריב"ז סלמלס ליו רלס לומר דחייא לפי שהיה שפך בלל חצירו כיון דלמתי לא ידעיין יעמד חי שצריכין לעמוד שניס על ידי [על]קריב ליה בשנימל. על כן נראה לרבינו צפרס כשפך הדס ימות המשתלח לפי שהיה המשתלח יחיד ודמח על ידי כן כדלמלל לעיל ככולס שמענין [ואפי' דלמתי לא ידעיין] שצריך להיות חי עד שעת מתן דמוס שלענין שילוחו של שעיר יודע הו' סלס להיות חי עד שעת מתן דמוס ואי לא דמח המשתלח, אכל מת המשתלח למח יספך הדס כיון שלס נפסל (הסס) [הדס] כלל ס' יגרילו על ידי אחרים יהיה נראה יומר, וקס"ד (דכאל) [דכאל] דצעין שיעמדו (על) שניס היינו לענין דלס מיפסל שעיר המשתלח גופיח [שלס] נעלס עמולס לא